EITEM AR YR AGENDA: 8

PANEL GWEITHREDOL
GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

17eg Medi 2012

MONITRO PERFFORMIAD

Adroddiad gan Dawn Docx, Dirprwy Brif Swyddog Tân

Diben yr Adroddiad

1 Darparu gwybodaeth i'r Aelodau ynghylch gweithgarwch Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru a monitro perfformiad yn erbyn yr amcanion gwella.

Gwybodaeth

2 Er gwybodaeth i'r aelodau, yn Atodiad 1 mae'r adroddiad monitro sy'n ymwneud â chwarter cyntaf blwyddyn adrodd 2012/13, ac sy'n ymdrin â'r cyfnod rhwng 1^{af} Ebrill 2012 a 30^{ain} Mehefin 2012.

3 Hefyd wedi ei atodi yn Atodiad 2 er gwybodaeth i'r aelodau presennol, ac er mwyn bod yn gyflawn, mae'r adroddiad monitro sy'n ymwneud â blwyddyn adrodd lawn 2011/12, ac sy'n ymdrin â'r cyfnod rhwng 1^{af} Ebrill 2011 a 31^{ain} Mawrth 2012.

Argymhelliad

4 Bod yr Aelodau'n nodi cynnwys yr adroddiad monitro perfformiad.

GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

CHWARTER CYNTAF

EBRILL 2012 – MEHEFIN 2012

Ffigyrau dros dro a ddarperir, ac efallai y bydd mân newidiadau iddynt

.

CYNNWYS

	MONITRO GAN GYMHARU AG AMCAN GWELLA 1	**2 - 6**
	Tanau damweiniol mewn cartrefi	
	Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	
	Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	
RRC/C/005	Presenoldeb/absenoldeb larwm mwg mewn tanau mewn cartrefi	
	Pobl yn dianc yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	
	Archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gynhaliwyd yn dilyn atgyfeiriad gan sefydliad partner	
	ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU	**7 - 13**
	CRYNODEB	**7**
	Trosolwg o'r digwyddiadau yr aethpwyd atynt	
	TANAU YR AETHPWYD ATYNT	**9 - 12**
RRC/S/001	Yr holl danau – prif, eilaidd a simnai	
	Yr holl danau – bwriadol a damweiniol	
RRC/S/003	Tanau mewn eiddo annomestig	
	GALWADAU AM WASANAETHAU ARBENNIG	**13**
	Galwadau brys am wasanaethau arbennig	
	GALWADAU DIANGEN	**15 - 16**
RRC/C/002	Galwadau diangen maleisus	
RRC/C/003	Galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig	
	Galwadau diangen didwyll	
	GEIRFA	**17**

AMCAN GWELLA 1:

Atal Marwolaethau ac Anafiadau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
HYHE- Hyd yn hyn eleni						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**	
Tanau damweiniol mewn cartrefi	97				97	↓13%
Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	7				7	↓ 1
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	1				1	➔
% y bobl a ddihangodd yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	84.3%				84.3%	↑17pp
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg wedi gweithredu	58%				58%	↓ 5pp
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb weithredu	29%				29%	↑ 6pp
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yn bresennol	13%				13%	↓ 5pp
% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y cartref a gynhaliwyd ar ôl atgyfeiriad gan sefydliad partner	40%				40%	↑ 13pp

Y LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**
Tanau damweiniol mewn cartrefi	112				112
Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	8				8
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	1				1
% y bobl a ddihangodd yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	67.3%				67.3%
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg wedi gweithredu	63%				63%
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb weithredu	23%				23%
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yn bresennol	14%				14%
% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gynhaliwyd ar ôl atgyfeiriad gan sefydliad partner	27%				27%

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ac Anafusion yn ôl Difrifoldeb yr Anaf

- ***Bu 13% neu 15 yn llai o danau damweiniol mewn cartrefi o'i gymharu â 2011/12***

Yn ystod chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 97 o danau damweiniol mewn cartrefi, sydd yn llai na'r flwyddyn flaenorol ac yn llai na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Anafiadau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi: Cafodd saith o bobl anafiadau yn y tanau hyn – roedd 6 wedi eu categoreiddio'n anafiadau bach, ac 1 yn ddifrifol. Mae'r rhain yn eithrio archwiliadau rhagofalus a chymorth cyntaf a roddwyd yn y fan a'r lle, gan gadw at y cyfarwyddyd cenedlaethol ar gyfer llunio dangosyddion perfformiad cenedlaethol.

Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi: Bu un farwolaeth mewn tân damweiniol mewn cartref (gan ddisgwyl cadarnhad o achos y farwolaeth gan y Crwner). Digwyddodd hyn mewn tân yn Ynys Môn ym mis Mai 2012.

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ac Anafusion yn ôl Difrifoldeb yr Anaf

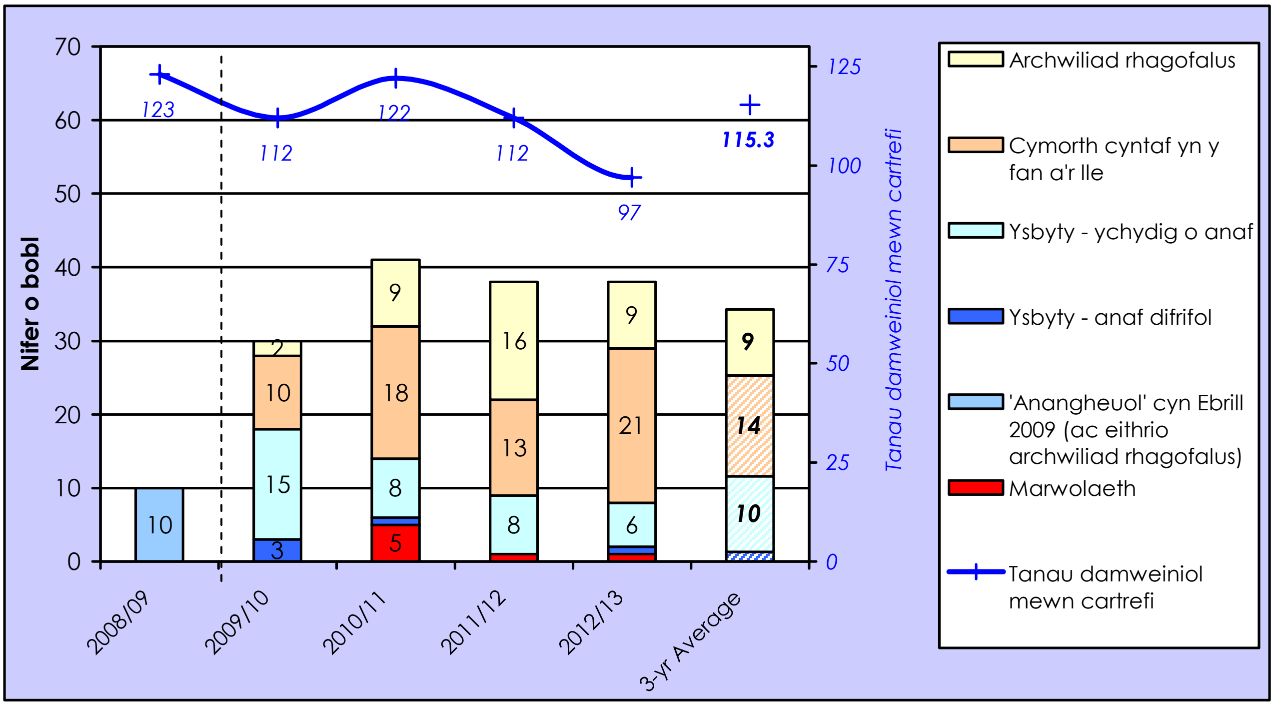

Ers Ebrill 2009 caiff anafusion anangheuol eu cofnodi dan bedwar categori difrifoldeb:

i) aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'r anafiadau'n ymddangos yn ddifrifol;
ii) aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'r anafiadau'n ymddangos yn fach;
iii) rhoddwyd cymorth cyntaf yn y fan a'r lle;
iv) argymhellwyd archwiliad rhagofalus – ystyr hyn y bydd unigolyn yn cael ei anfon i'r ysbyty neu'n cael ei gynghori i weld meddyg rhag ofn, ond pryd nad oes unrhyw anaf neu ddioddefaint amlwg.

Oherwydd y newid yn Ebrill 2009, a dyfodiad y nodydd 'anaf yn gysylltiedig â thân', mae'n bosib na fydd parhad yn nifer yr anafusion anangheuol.

<u>Canran y bobl mewn tanau damweiniol mewn cartrefi a ddihangodd yn ddianaf heb gymorth y gwasanaeth tân ac achub yn y tân.</u>

- ***fe wnaeth 84% o'r bobl mewn tân damweiniol mewn cartref ddianc yn ddianaf a heb gymorth gan y Gwasanaeth yn y tân.***

<u>% y bobl mewn tanau damweiniol mewn cartrefi a ddihangodd yn ddianaf heb gymorth y GTA</u>

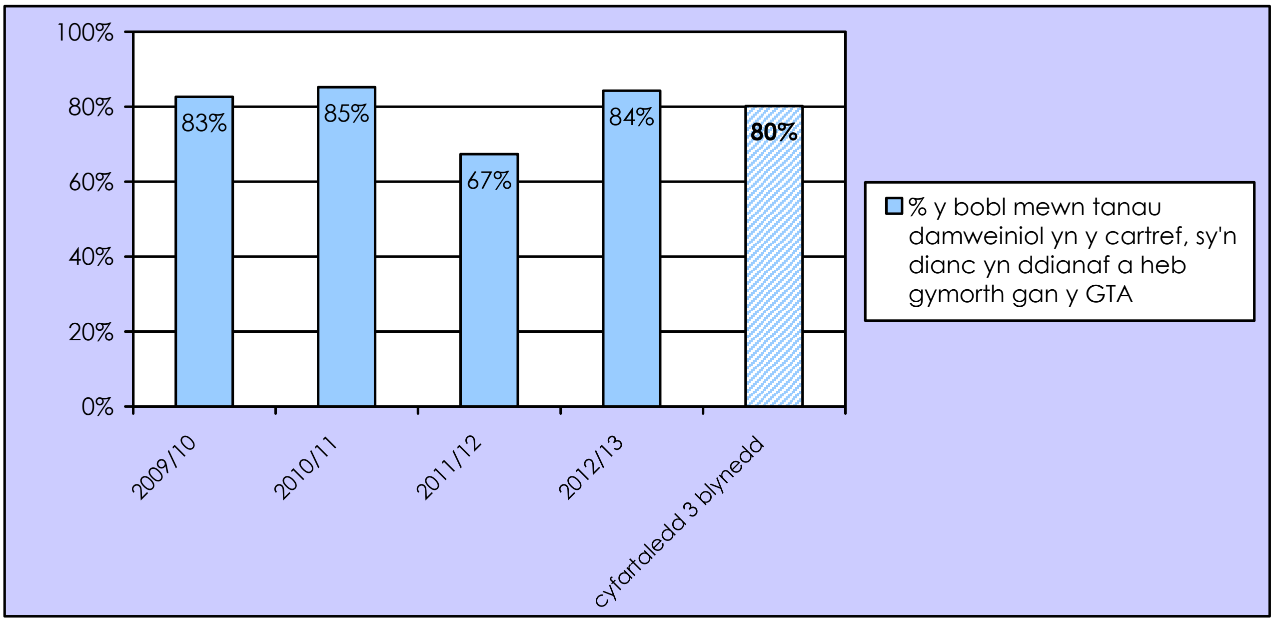

Gyda rhybudd cynnar gan larwm mwg sy'n gweithio, a chynllun dianc wedi ei ymarfer ac wedi ei deilwra i anghenion unigol preswylwyr y cartref, gall pobl gael y siawns orau i ddianc yn ddianaf o dân mewn cartref heb orfod dibynnu ar gael eu hachub gan griw tân.

Mae'r 84% a gafwyd yn chwarter cyntaf y flwyddyn hon yn ymwneud â chyfanswm o 198 o bobl, gyda 166 ohonynt wedi gallu gadael y cartref yn ddiogel heb orfod cael eu hachub gan griw tân.

Tanau mewn Cartrefi: Presenoldeb Larymau Mwg

- ***13% o'r cartrefi a gafodd dân oedd heb larwm mwg, sydd1 pwynt canran yn well nag yn 2011/12.***

Fe wnaeth cyfanswm nifer y tanau mewn cartrefi ostwng 20% neu 26 o danau yn ystod y chwarter cyntaf, i 102 o danau mewn cartrefi (o 128 yn y flwyddyn flaenorol).

Tanau mewn Cartrefi: Presenoldeb larymau mwg

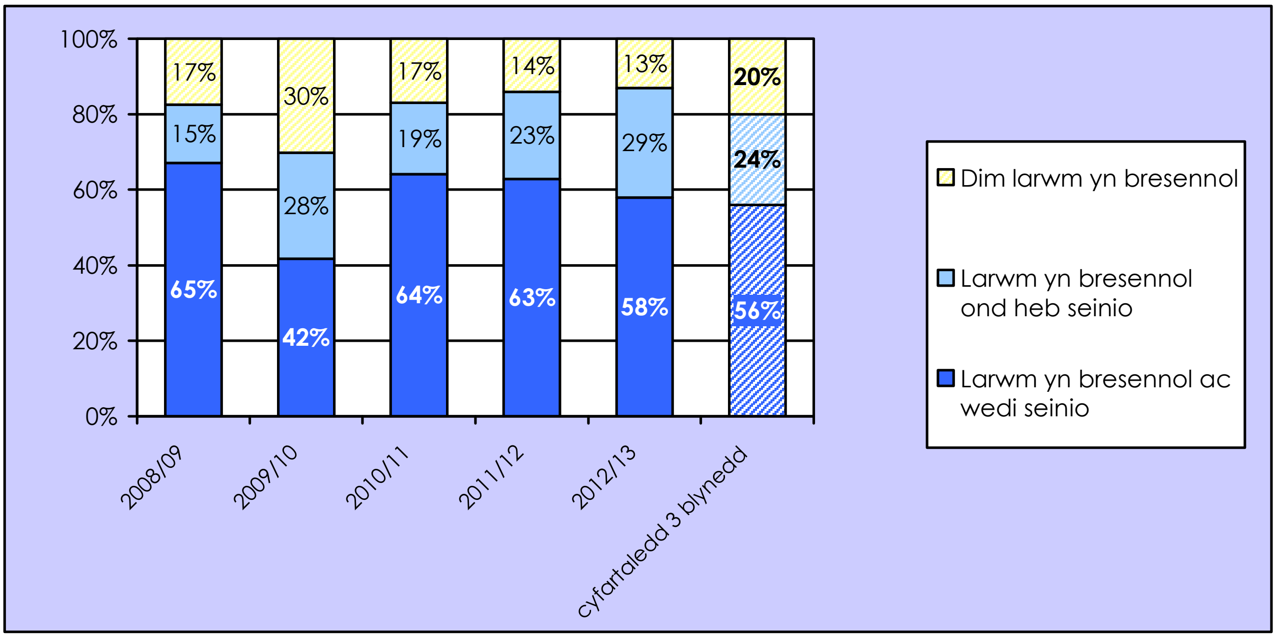

Roedd 13% o'r holl danau mewn cartref yr aethpwyd atynt yn y chwarter cyntaf (13 o danau) wedi digwydd mewn cartrefi lle nad oedd larwm mwg yno. Dyma'r gyfran isaf a gofnodwyd ar gyfer y cyfnod hwn, ac mae'n dangos yn bendant fod cynnydd yn lefelau perchnogaeth larwm mwg.

Yn 58% o'r tanau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt (59 o danau) roedd larwm yno ac roedd wedi seinio. Mae'r ganran hon o'r cyfanswm yn is na'r llynedd, ond mae'n dal yn uwch na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Yn y trydydd categori – lle roedd larwm yno ond heb seinio – roedd cynnydd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd dros dair blynedd. Y prif reswm pam nad oedd larymau wedi seinio er eu bod yn yr eiddo oedd y ffaith nad oedd y tân yn ddigon agos i'r larwm i beri iddo seinio.

Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref (ADTC)

- ***cynhaliwyd 40% o'r archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn dilyn atgyfeiriad gan sefydliad partner.***

Yn ystod y chwarter cyntaf, roedd 1,501 (40%) o blith y 3,708 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn rhai a oedd yn deillio o atgyfeiriadau gan sefydliadau partner. Mae hyn yn mynd y tu hwnt i darged y Gwasanaeth ei hun, sef 25%.

% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gynhaliwyd wedi deillio o atgyfeiriad gan sefydliad partner

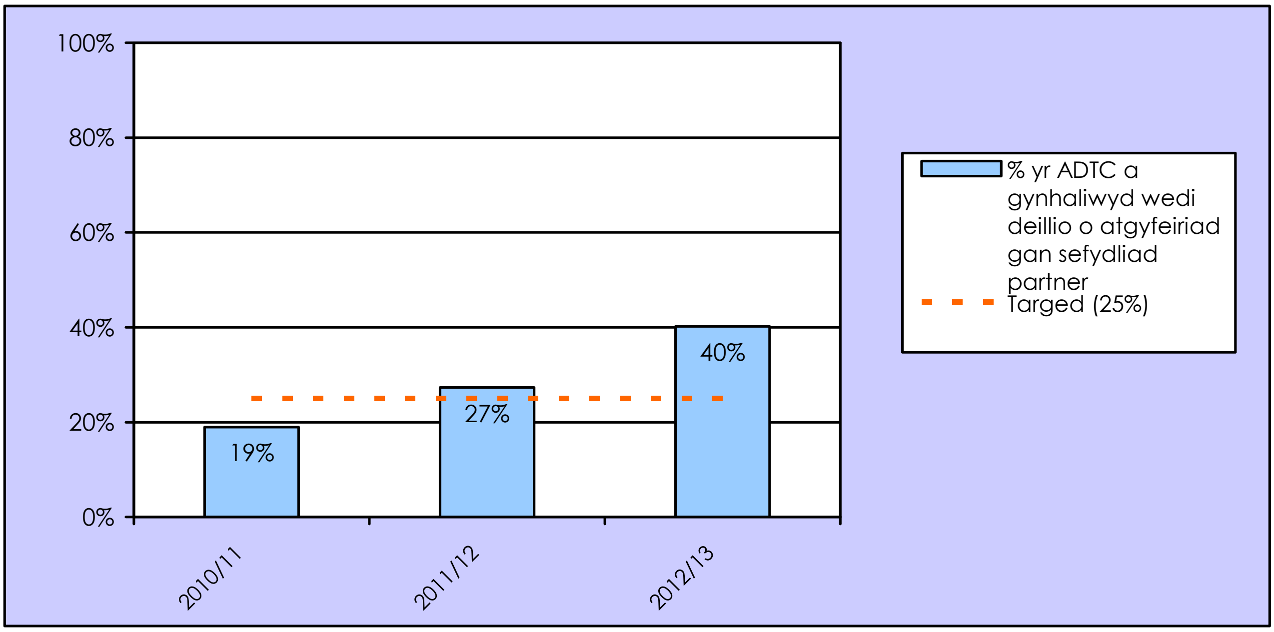

ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU: Crynodeb o'r holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**	
Cyfanswm y digwyddiadau a fynychwyd	1,712				1,712	↓19%
Cyfanswm y tanau	621				621	↓ 38%
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	287				287	↑ 8%
Cyfanswm y galwadau diangen	804				804	↓ 6%

LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**
Cyfanswm y digwyddiadau a fynychwyd	2,125				2,125
Cyfanswm y tanau	1,001				1,001
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	265				265
Cyfanswm y galwadau diangen	859				859

Yr holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt:

- ***Bu gostyngiad o 19% neu 413 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.***

Yn ystod y chwarter cyntaf, aeth y Gwasanaeth at 1,712 o ddigwyddiadau, sydd gryn dipyn yn is na'r blynyddoedd blaenorol, ac sy'n parhau â'r tueddiad cyffredinol am i lawr. Roedd y gwasanaethau arbennig a'r galwadau diangen yn cyd-fynd â'r blynyddoedd blaenorol, tra'r oedd cyfanswm y tanau 38% yn is neu 380 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.

Yr holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt, yn ôl math

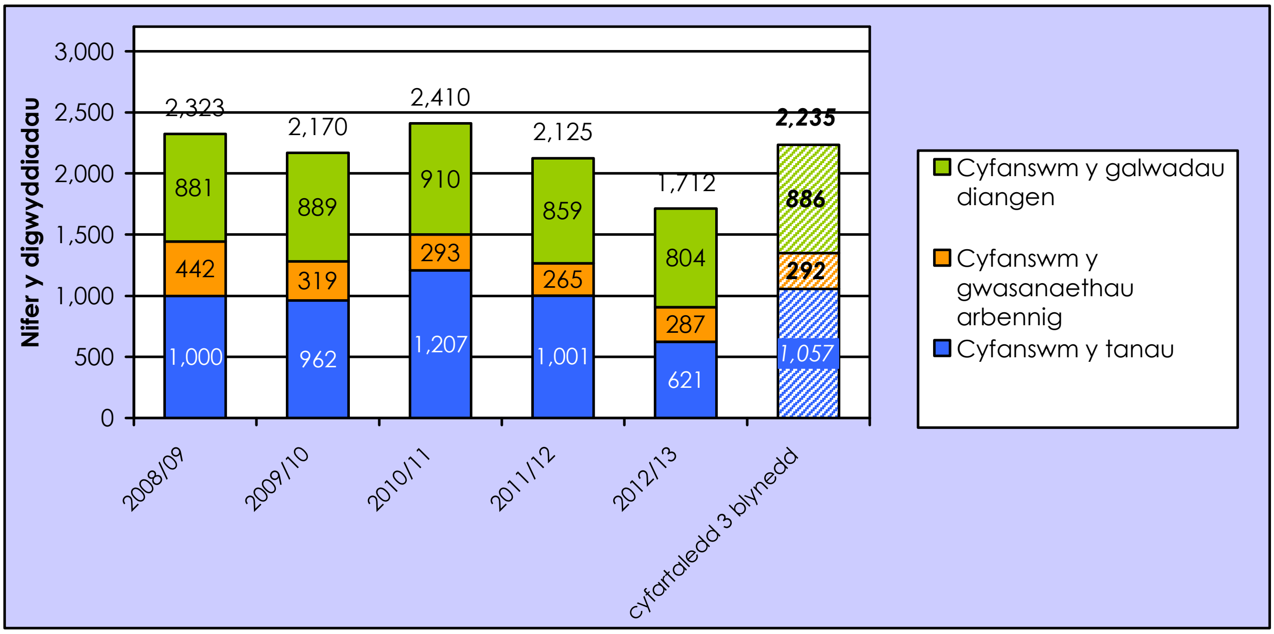

ADRODD AM WEITHGARWCH DIGWYDDIADAU: Y tanau yr aethpwyd atynt

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**	
Cyfanswm tanau	621				621	↓ 38%
Prif danau	259				259	↓ 23%
Tanau eilaidd	311				311	↓ 50%
Tanau simnai	51				51	↑ 28%
Yr holl danau bwriadol	267				267	↓ 46%
Yr holl danau damweiniol	354				354	↓ 30%
Tanau mewn eiddo annomestig	42				42	↓ 26%

Y LLYNEDD – 2011/12	**CH1**	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**
Cyfanswm y tanau	1,001				1,001
Prif danau	338				338
Tanau eilaidd	623				623
Tanau simnai	40				40
Yr holl danau bwriadol	495				495
Yr holl danau damweiniol	506				506
Tanau mewn eiddo annomestig	57				57

Tanau:

- ***Bu gostyngiad o 38% neu 380 yn llai o danau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.***

Yn ystod y chwarter cyntaf, aeth y Gwasanaeth at 621 o danau, sef y nifer isaf yn y cyfnod hwn ers 2008/09 o leiaf. Mae niferoedd cyffredinol y prif danau a'r tanau eilaidd wedi gostwng, ond mae nifer y tanau simnai wedi cynyddu. Yn ogystal â gweithgarwch y Gwasanaeth ym maes atal tanau, mae'n debygol fod y cyfnod hir o dywydd gwlyb wedi cael effaith sylweddol ar danau.

Tanau: Math

Aeth nifer y **prif danau** i lawr 23% neu 79 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r chwarter cyntaf yn 2011/12, gan barhau â'r tueddiad am i lawr.

Yn ystod y chwarter cyntaf, roedd nifer y **tanau eilaidd** hefyd wedi gostwng yn sylweddol, sef 50% neu 311 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2011/12. Mae'r gostyngiad hwn i'w weld mewn perthynas â thanau yn yr awyr agored – tanau glaswelltir yn arbennig – gan adlewyrchu'r tywydd gwlypach na'r cyfartaledd yn ystod Ebrill a Mehefin.

Cynyddodd nifer y **tanau simnai** 28%, er mai cyfateb i ddim ond 11 yn rhagor o danau y mae hyn, gyda'r rhan fwyaf o'r rhain wedi digwydd ym mis oerach Ebrill.

Yr holl danau yr aethpwyd atynt, yn ôl math

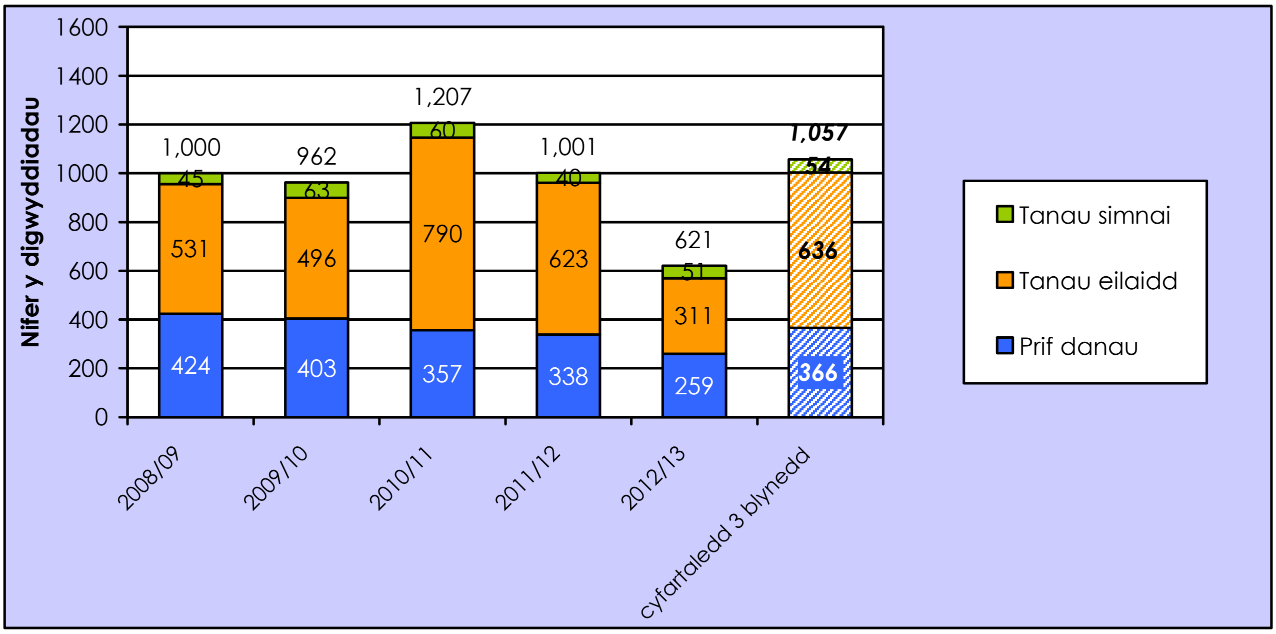

Tanau: Cymhelliad

Mae gostyngiad cyffredinol yn nifer y tanau yn cael ei adlewyrchu yn y ddau gategori, sef tanau a gychwynnir yn fwriadol a'r rhai sy'n cychwyn trwy ddamwain. Mae nifer y tanau bwriadol wedi mynd i lawr i bron hanner y nifer yn yr un cyfnod y llynedd (47% yn llai o danau) a llawer is na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Yr holl danau yr aethpwyd atynt, yn ôl cymhelliad

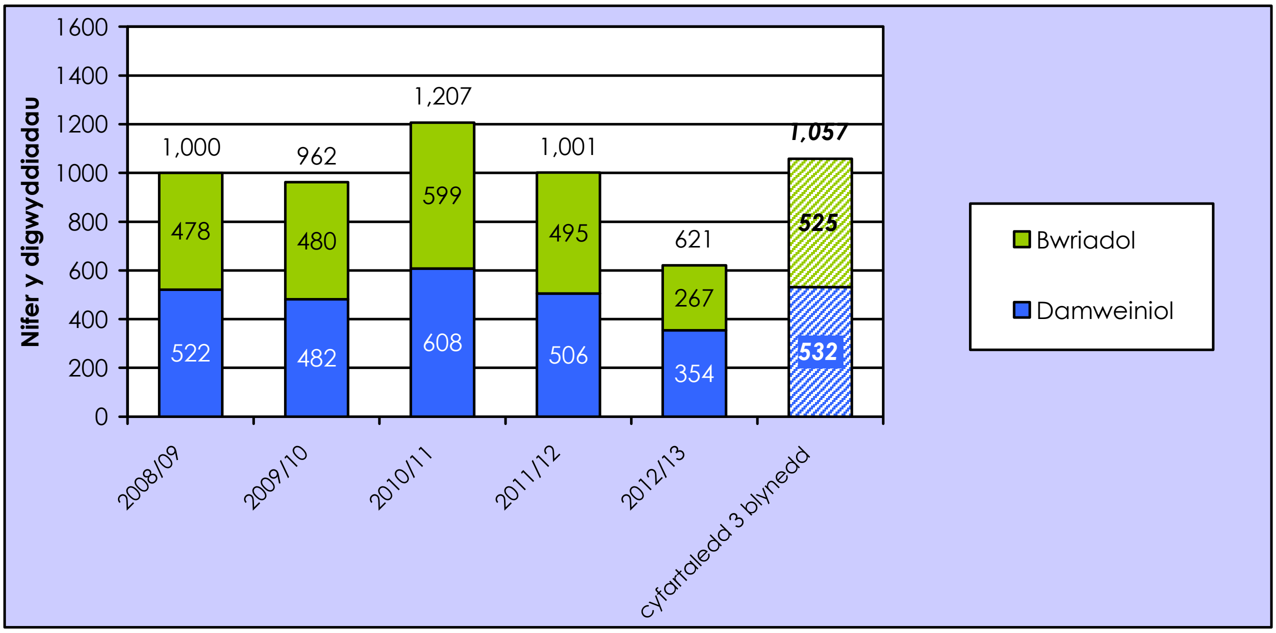

Tanau: Safleoedd annomestig:

- ***Bu gostyngiad o 26% neu 15 yn llai o danau ar safleoedd annomestig o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.***

Yn ystod y chwarter cyntaf, aeth y Gwasanaeth at 42 o danau o'r fath, ac roedd hyn yn is na'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd dros dair blynedd, ac mae hyn yn parhau â'r tueddiad am i lawr.

Tanau ar Safleoedd Annomestig ac Anafusion

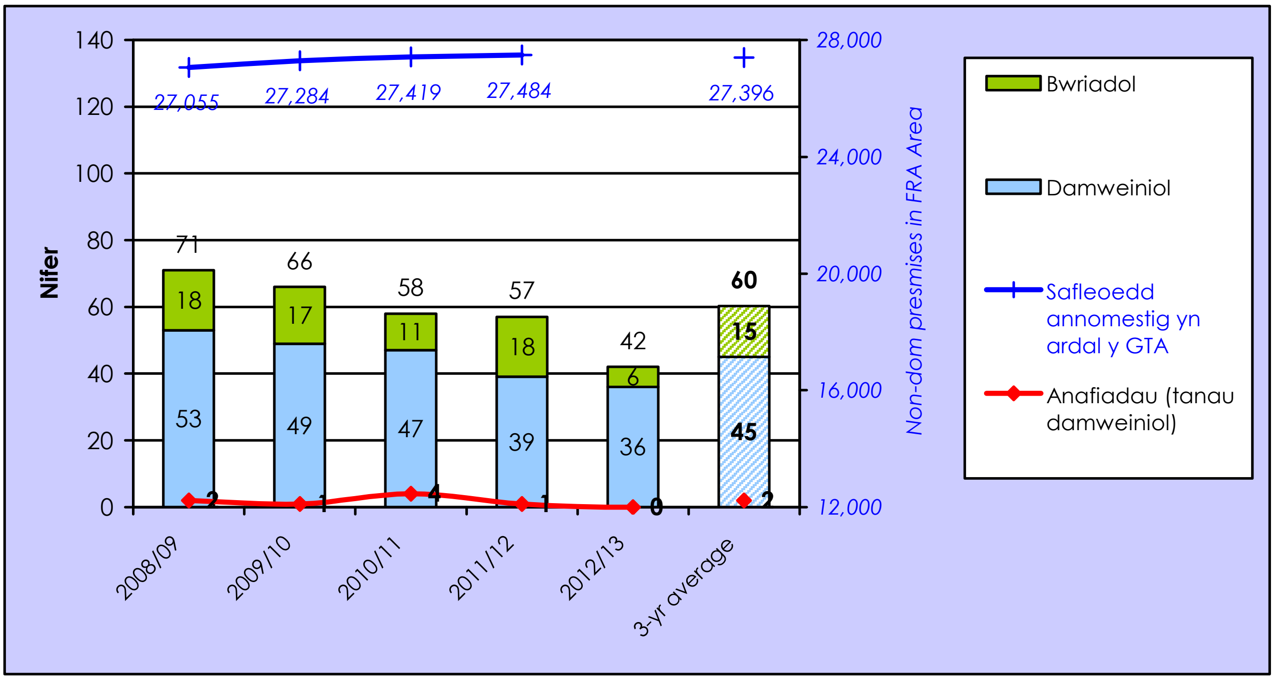

ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU: Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig (nid tanau) yr aethpwyd atynt

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**	
Cyfanswm digwyddiadau gwasanaeth arbennig	287				287	↑ 8%
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	105				105	↓ 8%
Heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	182				182	↑ 21%

LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	**CH2**	**CH3**	**CH4**	**HYHE**
Cyfanswm digwyddiadau gwasanaeth arbennig	265				265
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	114				114
Heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	151				151

Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig:

- ***Bu cynnydd o 8% neu 22 yn fwy o ddigwyddiadau gwasanaeth arbennig o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.***

Yn ystod y chwarter cyntaf, aeth y Gwasanaeth at 287 o ddigwyddiadau gwasanaeth arbennig, ac roedd hyn yn uwch na'r flwyddyn flaenorol ond yn dal yn is na'r cyfartaledd tair blynedd.

Parhaodd nifer y **gwrthdrawiadau ar y ffyrdd** i ostwng, ond fe gynyddodd nifer y digwyddiadau gwasanaeth arbennig **heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd** 21% neu 31 yn fwy o ddigwyddiadau. Gellir priodoli'r cynnydd hwn, yn rhannol, i'r tywydd drwg a gafwyd yn ystod y chwarter, gan gynnwys llong yn taro creigiau mewn gwynt cryf yn ystod mis Ebrill, a llifogydd lleol yn ystod misoedd gwlypach na'r cyfartaledd Ebrill a Mehefin.

Gwasanaethau Arbennig yr aethpwyd atynt, yn ôl math

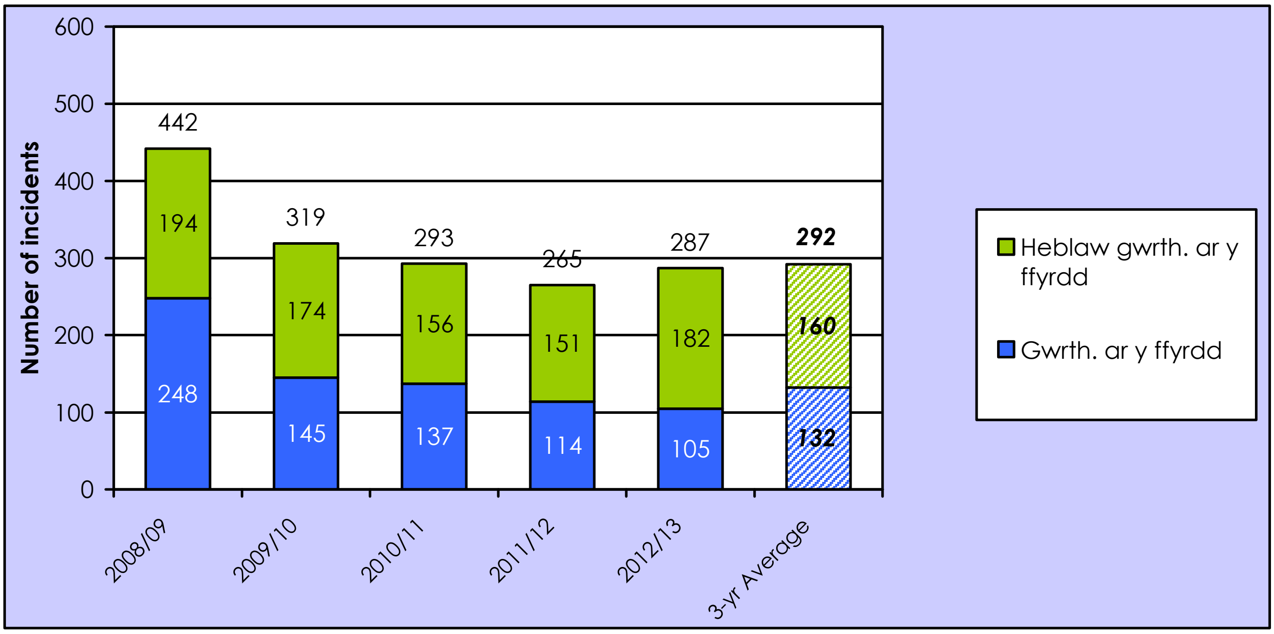

ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU: Mynd at alwadau diangen

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13

Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl.
Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid

↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol

	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE	
Cyfanswm y galwadau diangen	804				804	↓ 6%
Galwadau diangen maleisus	27				27	↓ 27%
Galwadau diangen didwyll	313				313	↓10%
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo annomestig	306				306	↓ 6%
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo arall	158				158	↑ 6%

Y LLYNEDD - 2011/12

	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE
Cyfanswm y galwadau diangen	859				859
Galwadau diangen maleisus	37				37
Galwadau diangen didwyll	349				349
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo annomestig	324				324
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo arall	149				149

Galwadau diangen:

- ***Bu cynnydd o 6% neu 55 yn llai o alwadau diangen yr aethpwyd atynt o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.***

Yn ystod y chwarter cyntaf aeth y Gwasanaeth allan at 804 o alwadau am gymorth a drodd i fod yn alwadau diangen. Mae'r nifer hwn yn is na'r blynyddoedd blaenorol.

Mae niferoedd cyffredinol y galwadau diangen yn y 3 phrif gategori: sef galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig; galwadau diangen maleisus; a galwadau diangen a wneir yn ddidwyll, i gyd wedi gostwng.

Galwadau diangen yr aethpwyd atynt, yn ôl math

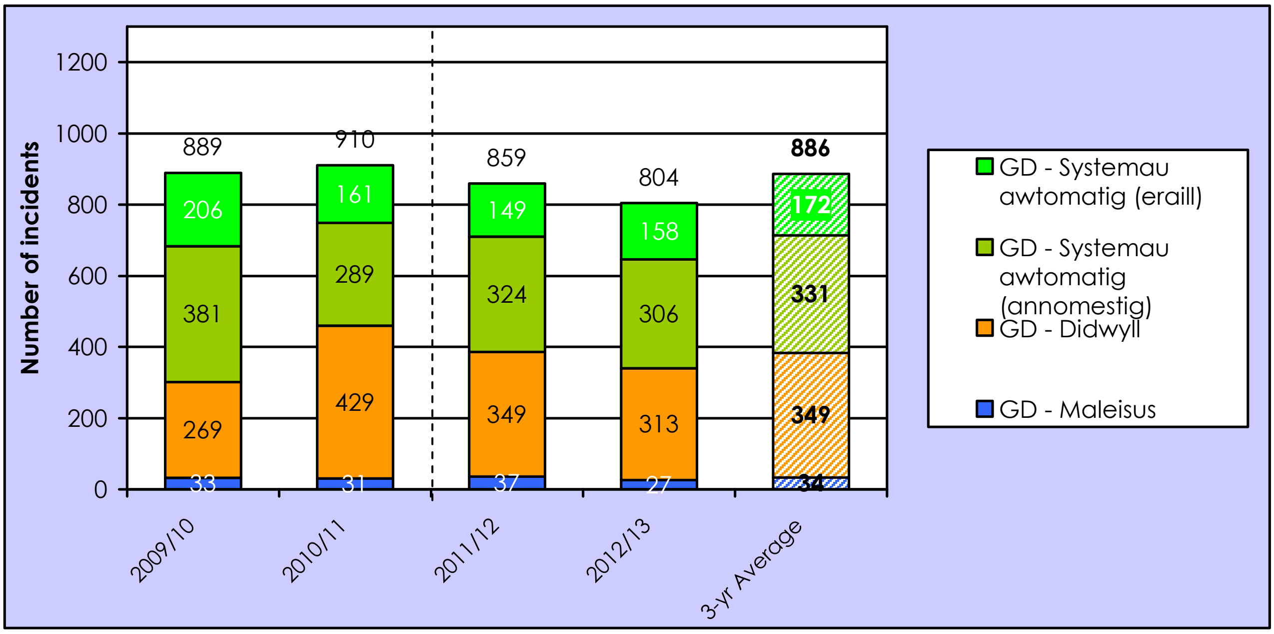

Oherwydd i'r categorïau galwadau diangen gael eu hail-gysoni cyn cychwyn blwyddyn ariannol 2011/12 o ganlyniad i drafodaethau ar lefel genedlaethol, cafwyd newid yng nghyfran y galwadau diangen a gategoreiddwyd fel 'galwadau diangen systemau awtomatig' a'r rhai a gategoreiddwyd fel 'galwadau diangen a wnaed yn ddidwyll'.

Felly, roedd yn amhosibl cymharu tebyg wrth debyg rhwng ffigurau 2011/12 a ffigurau'r flwyddyn flaenorol mewn perthynas â'r ddau gategori hwn o alwadau diangen. Nid oes disgwyl i hyn effeithio ar y gymhariaeth rhwng ffigurau 2011/12 a ffigurau 2012/13.

GEIRFA

Tanau	Mae pob tân i'w osod yn o'r tri chategori canlynol – prif, eilaidd neu simnai.
Prif danau	Dyma danau nad ydynt yn danau simneiau, ac sydd yn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau ac ôl-gerbydau, storfeydd y tu allan, gweithfeydd a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli, ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion, achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pum neu ragor o beiriannau tân atynt.
Tanau eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn rhai simnai na phrif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw'r rhai sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif dân), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb
Tanau simnai	Dyma danau mewn adeiladau wedi eu meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddifrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Dyma ddigwyddiadau lle nad oes tân, a lle mae angen peiriant neu swyddog, ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ar y ffyrdd, achub pobl, gwneud sefyllfa 'yn ddiogel' ayyb; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi eu cloi i mewn neu allan ayyb; d) Trefniadau o flaen llaw i fynd i ddigwyddiadau, a allai gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.
Galwadau diangen (cyfarwyddyd cyffredinol)	Pan fo'r GTA yn mynd i leoliad lle credir bod digwyddiad, ond o gyrraedd gwelir nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli neu wedi bodoli. Sylwer: os bydd y peiriant yn cael 'ei droi'n ôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, ni chyfrifir ei fod wedi troi allan, ac nid oes angen adrodd yn ei gylch.
Galwadau diangen – Maleisus	Dyma alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y GTA i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys rhai bwriadol a lle amheuir eu bod yn faleisus.
Galwadau diangen – Didwyll	Dyma alwadau a wneir yn ddidwyll pan gredir bod y GTA yn wir yn mynd at dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig.
Galwadau diangen – systemau awtomatig	Dyma alwadau a ddaw gan larwm mwg ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larwm yn canu trwy ddamwain neu pan fod larwm yn canu a rhywun yn galw'r GTA fel mater o drefn oherwydd trefniant sefydlog, h.y. heb 'benderfyniad', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu rywun wedi ei enwebu o fewn sefydliad).

GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

BLWYDDYN GYFAN

EBRILL 2011 – MAWRTH 2012

Ffigyrau am y tro ydynt, ac fe allent fod yn agored i fân newidiadau

CYNNWYS

	TANAU	**2-6**
OPSW_6.1	Cyfanswm y galwadau	
RRC/S/001	Yr holl danau – prif, eilaidd a simnai	
	Tanau damweiniol mewn cartrefi	
	Yr holl danau – bwriadol a damweiniol	
RRC/S/003	Tanau mewn eiddo annomestig	
	AROS YN DDIOGEL	**7-9**
	Tanau damweiniol mewn cartrefi a gyfyngwyd i'r ystafell lle cychwynnodd	
	Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	
	Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	
RRC/C/005	Presenoldeb/absenoldeb larwm mwg mewn cartrefi ble bu tanau	
	GALWADAU AM WASANAETHAU ARBENNIG	**10**
	Galwadau brys am wasanaethau arbennig	
	GALWADAU DIANGEN	**11-12**
RRC/C/002	Galwadau diangen maleisus	
RRC/C/003	Galwadau diangen oherwydd larymau tân awtomatig	
	Galwadau diangen didwyll	
	ERAILL	**13**
	Diffinio'r tanau	

TANAU – RHESTR GYFEIRIO GRYNO

ELENI– 2011/12

[HYHE = Hyd yn hyn eleni]

Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl.
Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid

🡅 = cynnydd eleni 🡇 = gostyngiad eleni 🡆 = dim newid

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	HYHE
Cyfanswm y galwadau*	4,547	4,374	4,045	4,224	17,190	🡇 2%
Yr holl danau	1,001	708	675	781	3,165	🡇 4%
Prif danau	338	302	343	316	1,299	🡇 3%
Tanau eilaidd	623	392	253	345	1,613	🡇 1%
Tanau simnai	40	14	79	120	253	🡇 21%
Yr holl danau bwriadol	495	358	233	284	1,370	🡇 5%
Yr holl danau damweiniol	506	350	442	497	1,795	🡇 3%
Tanau damweiniol mewn cartrefi	112	84	146	132	474*	🡅 1%
Tanau mewn eiddo annomestig	57	53	53	52	215	🡇 6 %

Y LLYNEDD – 2010/11

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE
Cyfanswm y galwadau*	5,083	4,210	4,469	3,849	17,611
Yr holl danau	1,207	636	693	753	3,289
Prif danau	357	301	374	314	1,346
Tanau eilaidd	790	318	208	307	1,623
Tanau simnai	60	17	111	132	320
Yr holl danau bwriadol	599	312	247	277	1,435
Yr holl danau damweiniol	608	324	446	476	1,854
Tanau damweiniol mewn cartrefi	122	91	145	111	469
Tanau mewn eiddo annomestig	58	57	55	59	229

* Cyfanswm y galwadau = Cyfanswm y galwadau a drafodwyd gan yr Ystafell Reoli, yn uniongyrchol gysylltiedig gyda digwyddiadau brys ee digwyddiadau dilys, galwadau niferus, galwadau diangen, galwadau ffug (efallai nad oedd angen i adnodd o'r Gwasanaeth fynychu pob galwad).

* Diwygiwyd o 473 yn Awst 2012.

Cyfanswm y Galwadau 2011/12

- ***Roedd gostyngiad o 2% neu 421 yn llai o alwadau o gymharu â 2010/11***
- ***Roedd gostyngiad o 8% neu 666 yn llai o ddigwyddiadau a oedd angen i'r Gwasanaeth fynychu***

Yn ystod 2011/12 gwnaeth yr Ystafell Reoli ymdrin â 17,190 o alwadau, a bu'n rhaid i'r Gwasanaeth fynd at 7,721 o ddigwyddiadau - 666 yn llai na'r cyfanswm yn ystod llynedd a 804 yn llai na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Cyfanswm Galwadau, a Lleoliadau'r Digwyddiadau a Fynychwyd
(OPSW_6.1)

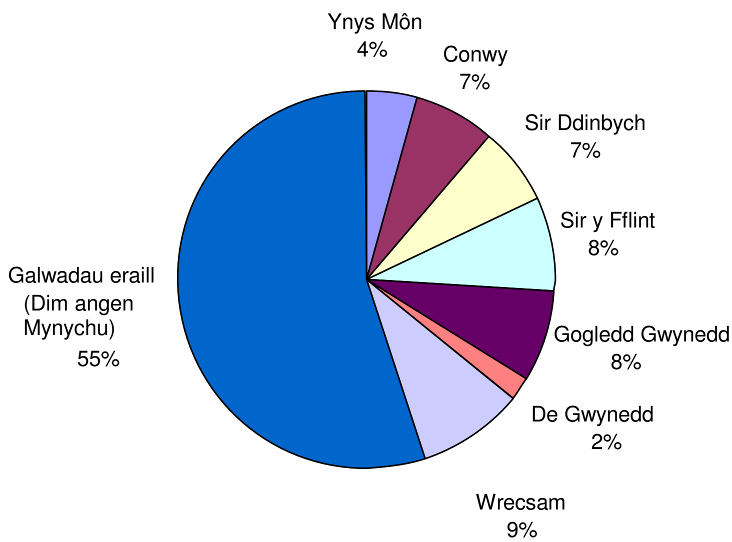

Yn Wrecsam bu'r nifer uchaf o alwadau a oedd gofyn i'r Gwasanaeth eu mynychu (9%) gyda'r nifer lleiaf yn Ne Gwynedd (2%). O'r holl alwadau a dderbyniwyd nid oedd angen i'r Gwasanaeth fynychu 55% ohonynt er enghraifft digwyddiadau nad oeddent yn ddilys, galwadau niferus, ddim yn ddigwyddiadau dilys, galwadau diangen wedi eu cadarnhau, neu alwadau ffug wedi eu cadarnhau.

Galwadau a fynychwyd, yn ôl math (diwedd blwyddyn)

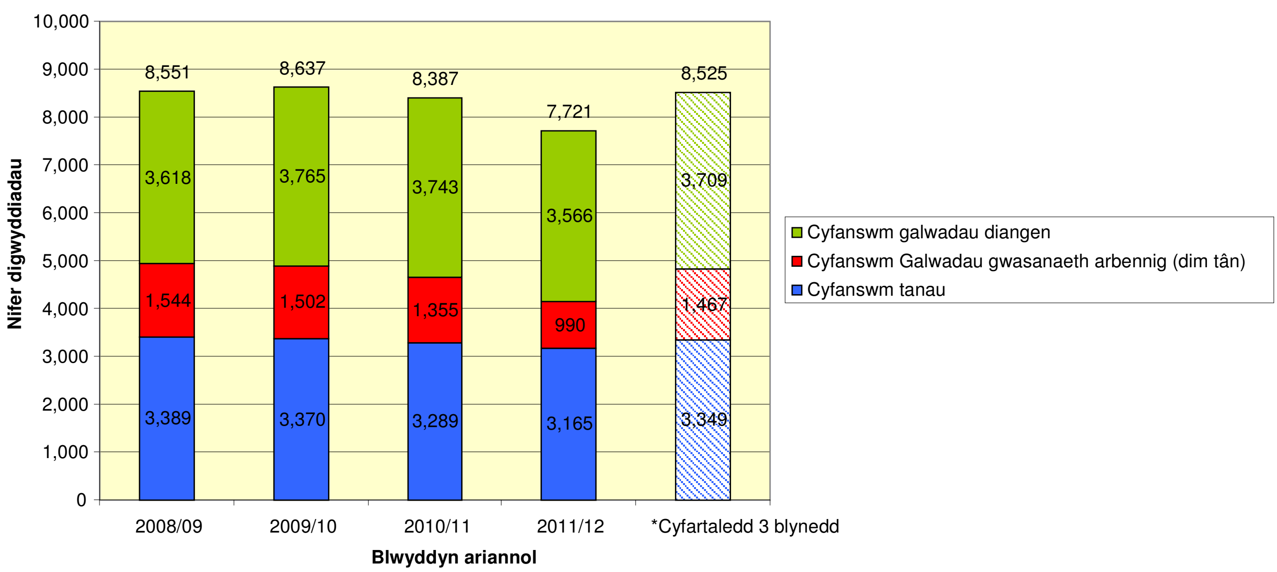

Cyfanswm y Tanau

- ***Roedd gostyngiad o 4% neu 124 yn llai o danau o gymharu â 2010/11***

Yn ystod 2011/12 gwnaeth y Gwasanaeth fynychu 3,165 o danau, sydd yn is na llynedd ac yn is na'r cyfartaledd 3-blynedd.

Yn gyffredinol, mae nifer y prif danau, tanau eilaidd a simnai wedi gostwng.

Tanau a fynychwyd (diwedd blwyddyn)

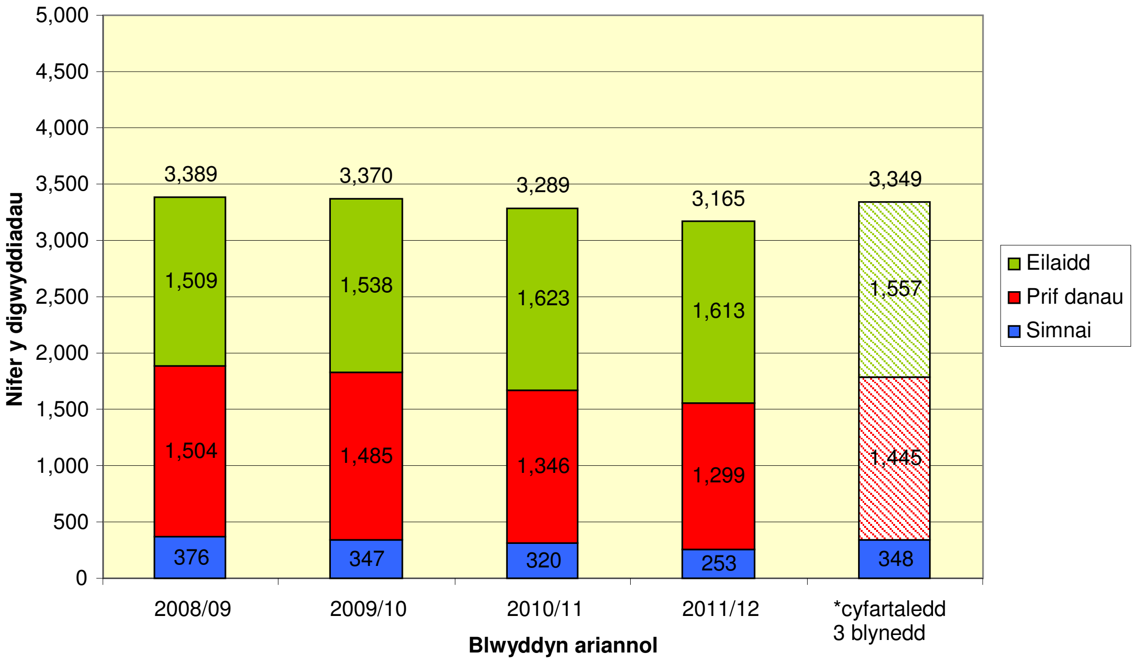

Prif Danau

- ***Roedd gostyngiad o 3% neu 47 yn llai o brif danau o gymharu â 2010/11***

Yn ystod 2011/12 gwnaeth y Gwasanaeth ymdrin â 1,299 o brif danau, sy'n well na llynedd ac yn well na'r cyfartaledd 3-blynedd. Mae hyn yn parhau'r tuedd am i lawr yn nifer y prif danau a fynychir.

Tanau Eilaidd

- ***Roedd gostyngiad o 1% neu 10 yn llai o danau eilaidd o gymharu â 2010/11***

Yn ystod 2011/12 gwnaeth y Gwasanaeth ymdrin â 1,613 o danau eilaidd, er fod hyn yn llai na llynedd mae'n parhau i fod yn uwch na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Tanau Simnai

- ***Roedd gostyngiad o 21% neu 67 yn llai o danau simnai o gymharu â 2010/11***

Yn ystod 2011/12 gwnaeth y Gwasanaeth ymdrin â 253 o danau simnai, sydd 67 yn llai o gymharu â llynedd. Mae hefyd yn is na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Tanau yn ôl cymhelliad

Bu gostyngiad yn nifer y tanau damweiniol a bwriadol o gymharu â 2010/11, sy'n adlewyrchu'r gostyngiad cyffredinol yn nifer y tanau.

Yn ystod 2011/12 gwnaeth y Gwasanaeth ymdrin â 1,795 o danau a gychwynnodd yn ddamweiniol a 1,370 o danau a gychwynnwyd yn fwriadol.

Tanau a fynychwyd, yn ôl cymhelliad *(diwedd blwyddyn)*

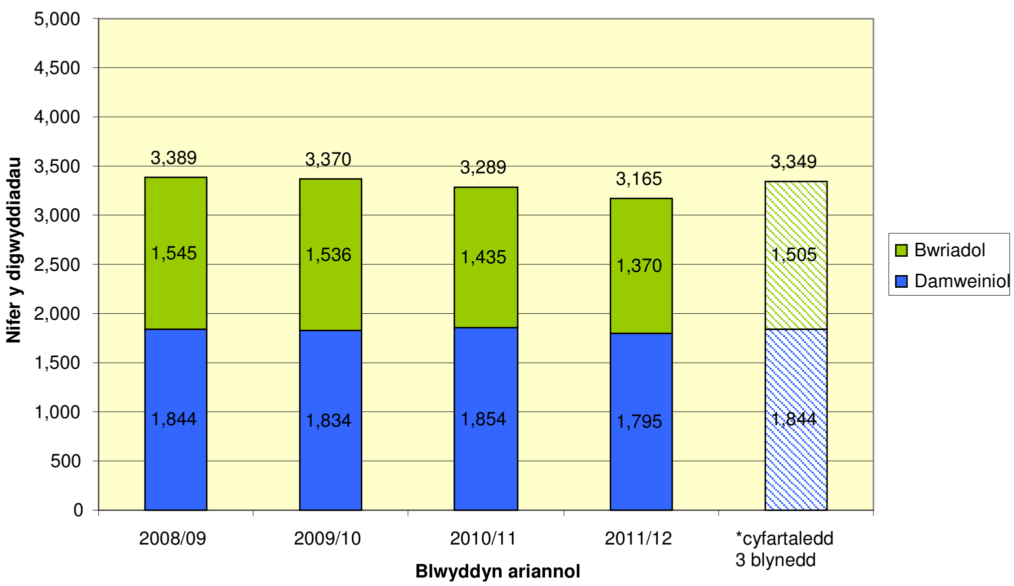

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

- ***Roedd cynnydd o 1% neu 5 yn fwy o danau damweiniol mewn cartrefi o gymharu â 2010/11***

Yn ystod 2011/12 gwnaeth y Gwasanaeth fynychu 474* o danau damweiniol mewn cartrefi, sy'n uwch na'r un cyfnod llynedd ond yn is na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Tanau mewn cartrefi *(diwedd blwyddyn)*

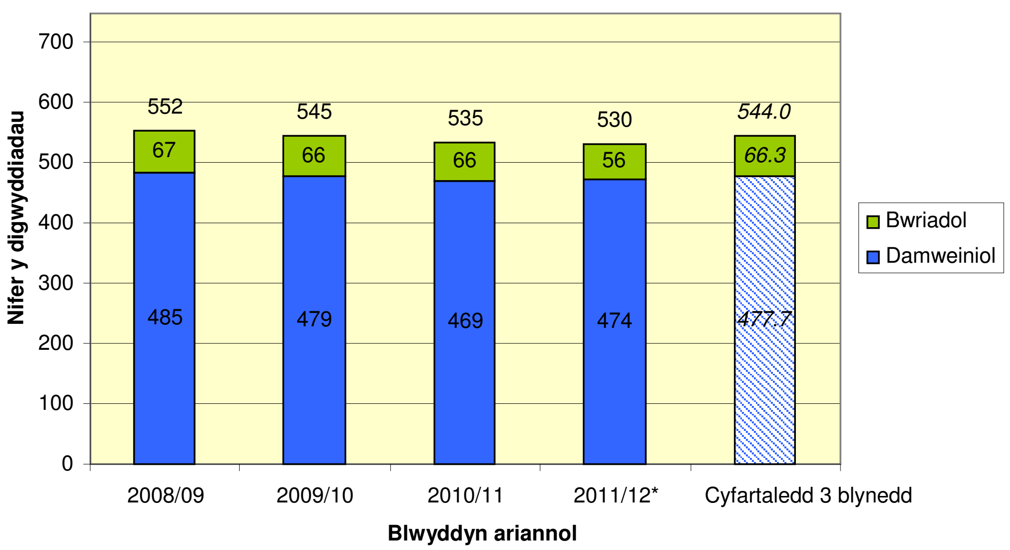

* wedi ei ddiwygio yn Awst 2012

Tanau mewn Eiddo Annomestig

- ***Roedd gostyngiad o 6% neu 14 yn llai o danau mewn eiddo annomestig o gymharu â 2010/11***

Yn ystod y cyfnod gwnaeth y Gwasanaeth fynychu 215 o danau mewn eiddo annomestig, sy'n is nag yn y blynyddoedd blaenorol.
Bu gostyngiad o 9% yn nifer y tanau damweiniol tra bo nifer y tanau bwriadol wedi cynyddu wrth 4%.

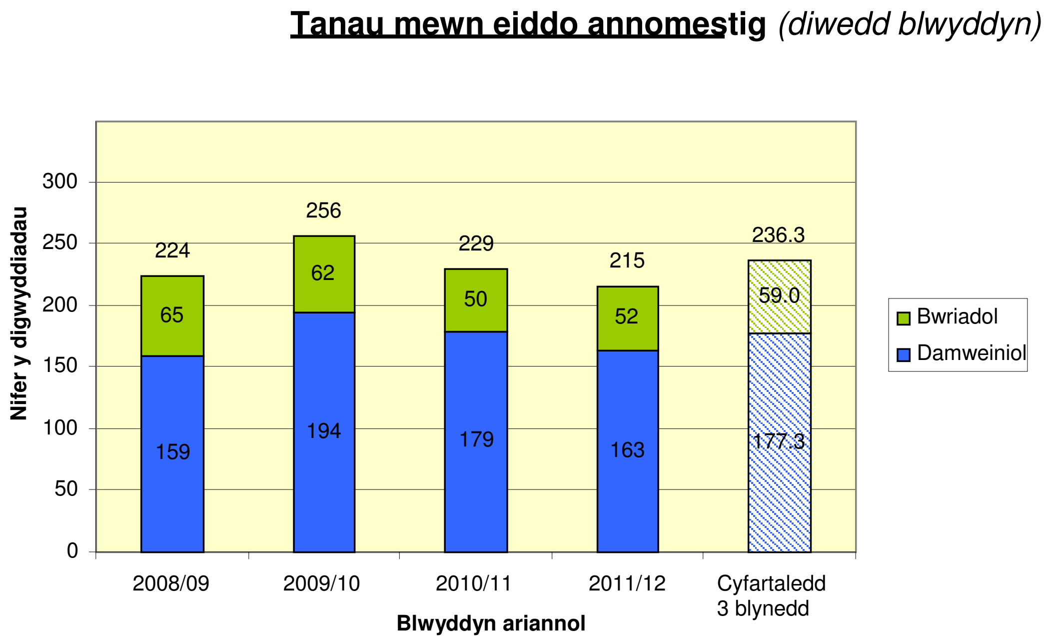

AROS YN DDIOGEL – RHESTR GYFEIRIO GRYNO

BLWYDDYN ADRODD – 2011/12						
HYHE - hyd yn hyn eleni						
Dangosir cymhariaeth â ffigyrau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw cefndir – **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid (pc=pwynt canrannol)						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid						
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	
Anafiadau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi	8	3	10	13	34	↓ 36%
Marwolaethau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi	1	0	2	3	6	↓ 40%
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg wedi canu	63%	60%	61%	59%	61%	➡ 0pc
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb ganu	23%	24%	27%	23%	24%	↑ 2pc
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yno	14%	16%	12%	18%	15%	↓ 1pc

LLYNEDD – 2010/11					
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE
Anafiadau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi	9	16	10	18	53
Marwolaethau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi	5	0	2	3	10
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg yno	64%	67%	56%	62%	61%
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb ganu	19%	21%	26%	20%	22%
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yno	17%	12%	18%	18%	16%

Anafiadau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

- ***Roedd gostyngiad o 36% neu 19 o anafiadau yn llai o gymharu â 2010/11***

Yn ystod y flwyddyn cafodd 34 o bobl anafiadau (angen triniaeth ysbyty), sydd 19 yn llai na llynedd, ac yn llai na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Tanau damweiniol mewn cartrefi ac anafiadau *(diwedd blwyddyn)*

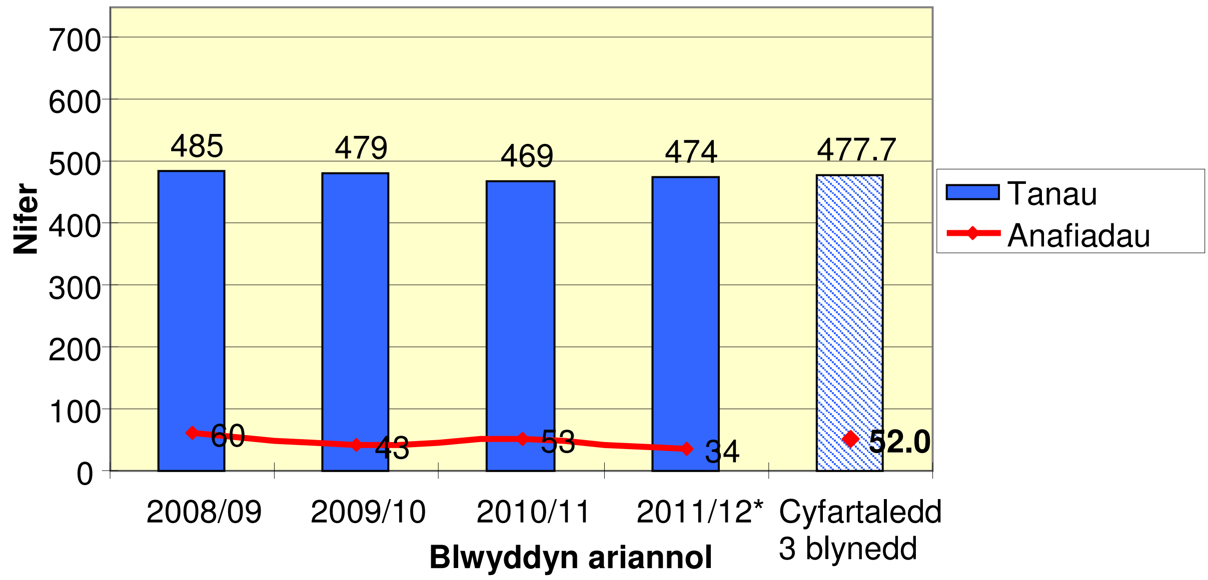

Marwolaethau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

- ***Bu 6* marwolaeth oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi (disgwyl cadarnhad)***

Yn 2011/12 bu 6 marwolaeth o ganlyniad i 5 o danau damweiniol mewn cartrefi.

Ebrill 2011	Llandudno, Conwy
Tachwedd 2011	Babell, Sir y Fflint
Ionawr 2012	Llandudno, Conwy
Chwefror 2012	Llangollen, Sir Ddinbych
Chwefror 2012	Llandudno, Conwy

Bu i ddau farw yn y tân ym Mabell.

Ni fu marwolaethau oherwydd tanau bwriadol mewn cartrefi.

* ffigwr amodol – aros cadarnhad gan y Crwner

Tanau mewn Cartrefi – Presenoldeb Larymau Mwg

- ***Roedd gan 61% o'r cartrefi ble bu tân larwm mwg wnaeth seinio, sydd yr un fath ag yn 2010/11***

Bu gostyngiad o 1% (5 yn llai) yng nghyfanswm y tanau mewn cartrefi yn ystod 2011/12. 530 eleni o gymharu â 535 llynedd.

Tanau mewn Cartrefi : Presenoldeb larymau mwg
(Diwedd blwyddyn)

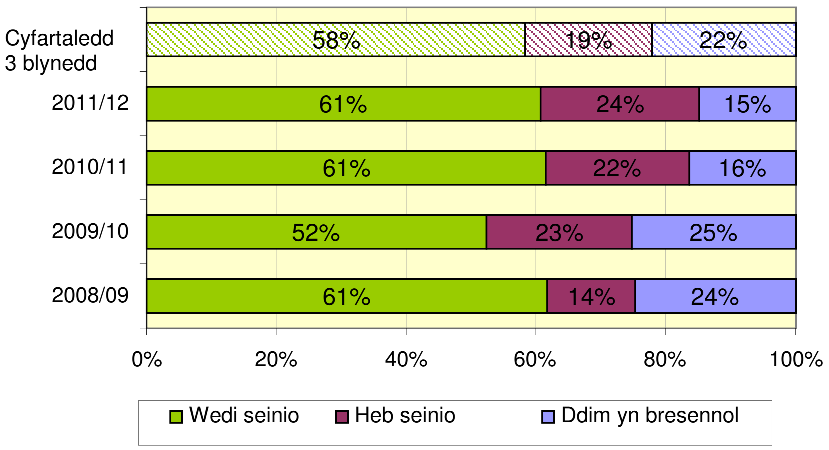

Yn 2011/12, yn ogystal â llynedd, roedd gan 61% (321 a 329) larwm mwg wnaeth seinio.

Yn y ddwy flynedd, doedd gan y cyfran lleiaf o gartrefi ble bu tân ddim larwm wedi'i osod, yn 2011/12 roedd hyn yn 15% (79) o gymharu â 16% (88) y flwyddyn cynt.

Yn y trydydd categori - larwm wedi'i osod ond heb seinio - roedd cynnydd bychan yn 2011/12 i 24% (129 o danau) o gymharu â 22% (118 o danau) y flwyddyn cynt.

Y prif reswm fod y larwm heb seinio er bod un wedi'i osod yn yr eiddo yw nad oedd y tân ddigon agos at y larwm.

RHESWM PAM FOD Y LARWM MWG HEB SEINIO	**Cyfanswm**
Y tân ddim digon agos at y larwm mwg	65
Tân mewn ardal rhy bell o'r system	13
Dim batri yn y larwm	12
Nam ar y system	11
Arall	10
Cafwyd rhybudd mewn modd arall	8
Batri y larwm yn ddiffygiol	6
System wedi'i droi ffwrdd	2
Dim larwm yn bresennol	1
System wedi'i niweidio gan dân	1
Cyfanswm	**129**

GALWADAU AM WASANAETH ARBENNIG *(dim tân)* – RHESTR GYFEIRIO GRYNO

BLWYDDYN ADRODD – 2011/12						
HYHE - hyd yn hyn eleni						
Dangosir cymhariaeth â ffigyrau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw cefndir – **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni						
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	
Yr holl alwadau brys am wasanaethau arbennig	265	261	261	203	990	↓ 27%
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd (dim tân)	114	120	131	96	461	↓ 25%

LLYNEDD – 2010/11					
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE
Yr holl alwadau brys am wasanaethau arbennig	293	373	425	264	1,355
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd (dim tân)	137	165	199	116	617

<u>Galwadau Brys am Wasanaethau Arbennig (dim tân)</u>

- ***Roedd gostyngiad o 27% neu 365 yn llai o ddigwyddiadau gwasanaethau arbennig o gymharu â 2010/11***

Yn ystod y cyfnod gwnaeth y Gwasanaeth fynychu 990 o alwadau am wasanaethau arbennig, sydd dipyn yn is na llynedd a'r cyfartaledd 3 blynedd; mae nifer y digwyddiadau wedi gostwng ar gyfran gynyddol blwyddyn ar flwyddyn.

<u>Digwyddiadau Gwasanaethau Arbennig</u> *(diwedd blwyddyn)*

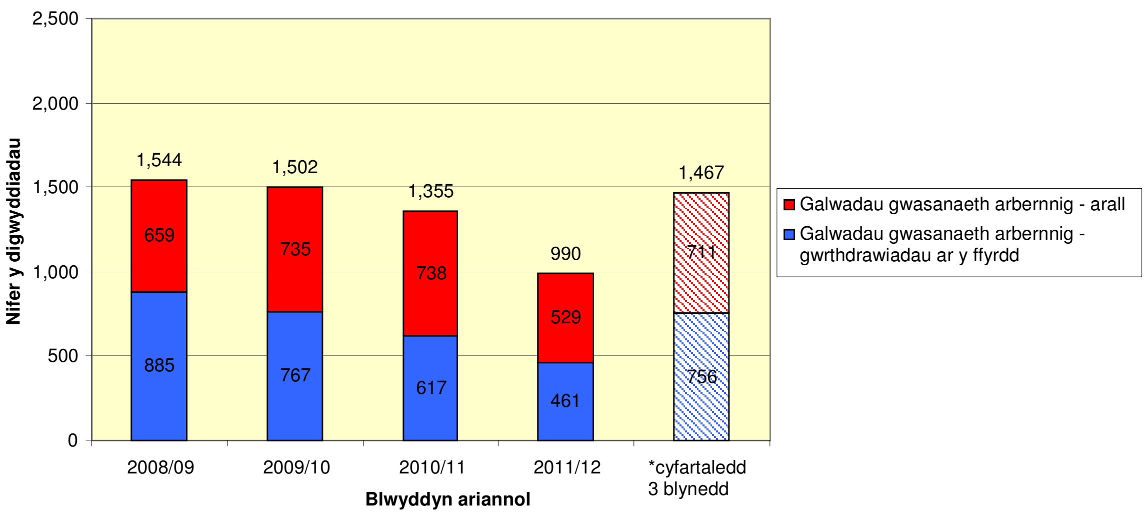

GALWADAU DIANGEN – RHESTR GYFEIRIO GRYNO

BLWYDDYN ADRODD – 2011/12						
TA = Larymau Tân Awtomatig			**HYHE - hyd yn hyn eleni**			
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw cefndir – **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni						
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	
Cyfanswm galwadau diangen aethpwyd atynt	859	958	862	887	3,566	↓ 5%
Galwadau diangen maleisus yr aethpwyd atynt	37	34	25	37	133	↑ 13%
Galwadau diangen oherwydd LTA mewn eiddo annomestig	324	392	389	306	1,411	↑ 7%
Galwadau diangen didwyll aethpwyd atynt	349	362	285	405	1,401	↓ 17%

LLYNEDD – 2010/11					
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE
Cyfanswm galwadau diangen aethpwyd atynt	910	1,027	1,011	795	3,743
Galwadau diangen maleisus yr aethpwyd atynt	31	26	39	22	118
Galwadau diangen oherwydd LTA mewn eiddo annomestig	289	357	388	283	1,317
Galwadau diangen didwyll aethpwyd atynt	429	466	430	364	1,689

Galwadau Diangen (yn gyffredinol)

- ***Roedd gostyngiad o 5% neu 177 yn llai o alwadau diangen o gymharu â 2010/11***

Yn ystod 2011/12, gwnaeth y Gwasanaeth fynychu 3,566 o alwadau am gymorth, ond a drodd allan i fod yn alwadau diangen. Mae'r cyfanswm hwn yn llai nag yn y ddwy flynedd flaenorol.

Yn dilyn ail-ddosbarthu nifer o ddigwyddiadau o ganlyniad i drafodaethau cenedlaethol yn 2010/11, bu newid yn y cyfran o alwadau diangen a gofnodwyd fel 'galwadau diangen oherwydd offer awtoganfod tân' a'r rhai a gofnodwyd fel 'galwadau diangen didwyll'.

Roedd hyn yn ei gwneud yn amhosib i gymharu tebyg am debyg rhwng ffigyrau 2011/12 a ffigyrau 2010/11 yn y ddau gategori hwn o alwadau diangen.

Felly, wrth ddiystyru ffigyrau 2010/11, a chymharu ffigyrau 2011/12 gyda blynyddoedd blaenorol, mae'r llun sylfaenol yn awgrymu gostyngiad flwyddyn ar flwyddyn yn y nifer o alwadau diangen oherwydd offer awtoganfod tân mewn eiddo annomestig a fynychir, a cynnydd blwyddyn ar flwyddyn yn y nifer o alwadau diangen didwyll a fynychir.

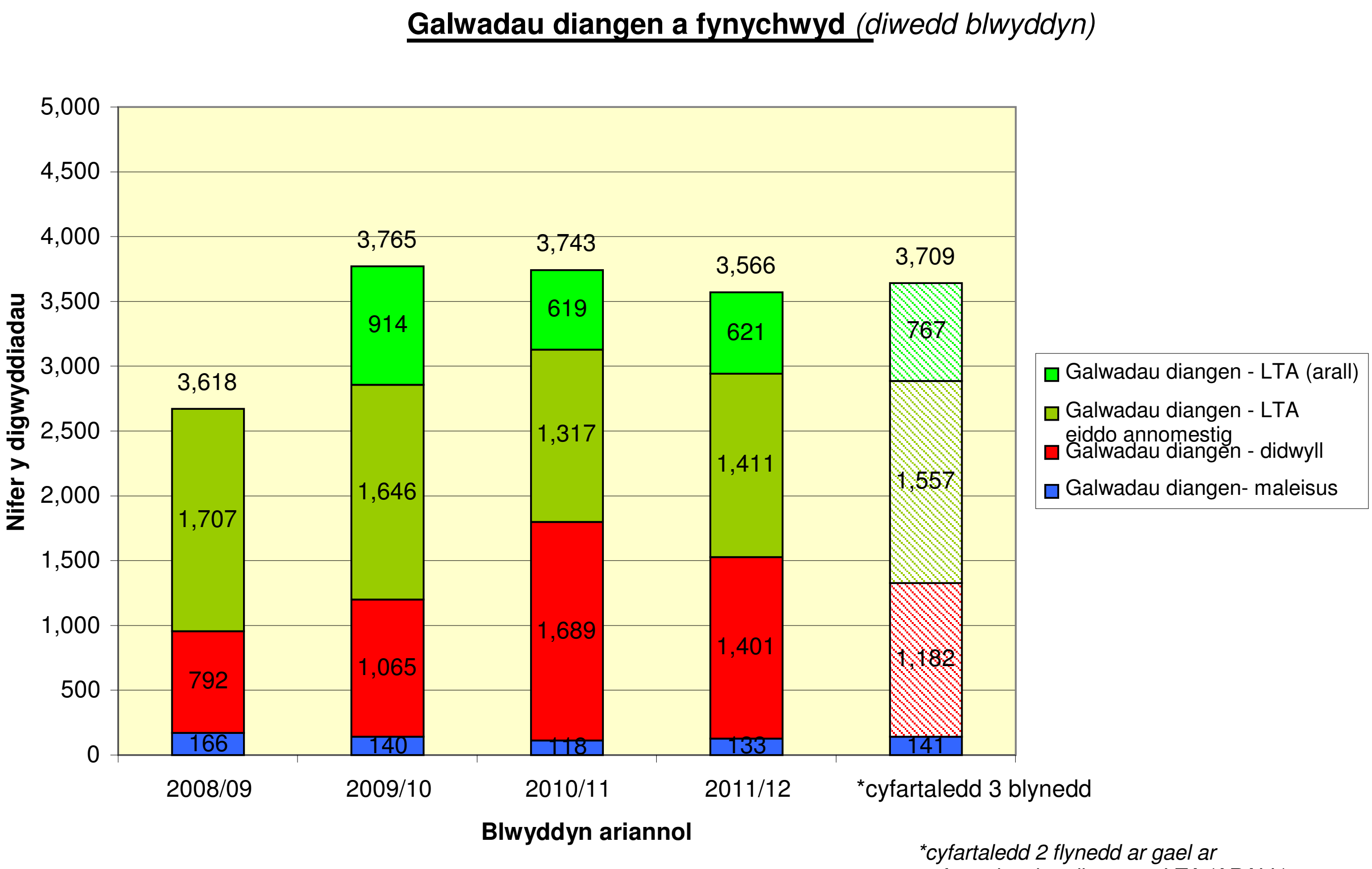

**cyfartaledd 2 flynedd ar gael ar gyfer galwadau diangen - LTA (ARALL)*

DIFFINIAD O'R TANAU

Tanau	Mae pob tân i'w osod yn o'r tri chategori canlynol – prif, eilaidd neu simnai.
Prif	Dyma danau nad ydynt yn danau simneiau, ac sydd yn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafannau ac ôl-gerbydau, storfeydd y tu allan, gweithfeydd a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli, ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion, achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pum neu ragor o beiriannau tân atynt.
Eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn rhai simnai na phrif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw'r rhai sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif dân), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb
Simnai	Dyma danau mewn adeiladau wedi eu meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddifrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.